

Prosiect Arglwyddes Goch Pafiland

**Dathlu 200 mlynedd ers darganfod claddedigaeth
seremonïol hynaf Gorllewin Ewrop**

Ffôn: 01792 371 441

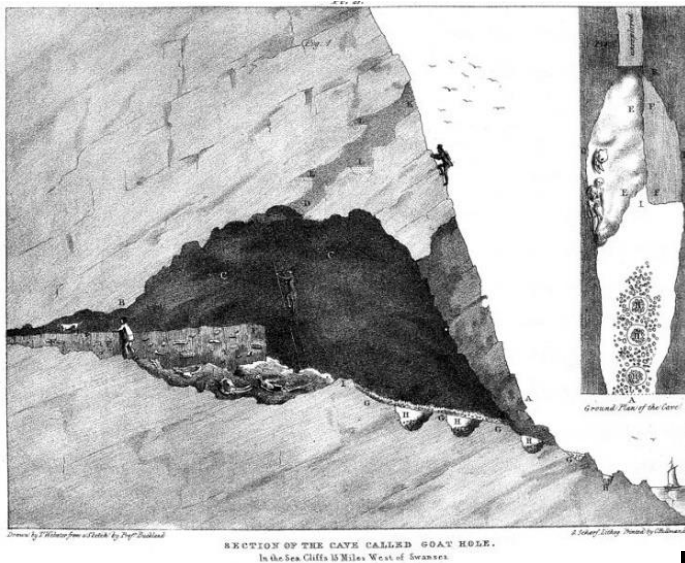
info@tourismswanseabay.co.uk

Canolfan Wybodaeth:

Gower Heritage Centre, Parkmill, Gwyr SA3 2EH

Pwy oedd “Arglwyddes” Goch Pafiland?

Gwnaed y darganfyddiad archeolegol enwocaf ym Mro Gŵyr ym 1823 gan William Buckland, Darllenydd Daeareg cyntaf Prifysgol Rhydychen. Gwahoddiad i ymweld â'r ogof ar arfordir De Gŵyr gan Mary Talbot o Stad Pen-rhys a oedd wedi sylwi ar y safle claddu wrth iddi archwilio'r arfordir. Oherwydd presenoldeb pigment coch ar yr esgyrn, gleiniau ifori ac addurniadau eraill, daeth Buckland i'r casgliad mai menyw oedd yr esgyrn, a buan y daeth y darganfyddiad i gael ei adnabod fel 'Arglwyddes Goch Paviland'.

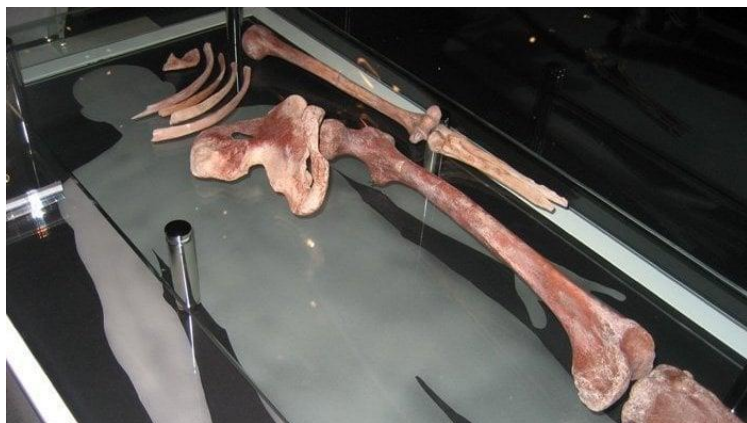

Tybiodd Buckland hefyd fod y 'Arglwyddes Goch' o'r cyfnod Rhufeinig, tua 2,000 o flynyddoedd yn ôl, gan ei fod yn dal i arddel safbwyntiau beiblaidd bod yn rhaid i'r gweddillion ddod o'r Dilyw yn Noa fel y'u darlunnir yn llyfr Genesis.

Datgelodd astudiaethau dilynol fwy am oedran ac arwyddocâd y safle. Mor gynnar â 1912, sylweddolodd W J Sollas, Athro Daeareg a Phaleontoleg yn Rhydychen, a Llywydd y Gymdeithas Ddaearegol fod yr esgyrn yn wrywaidd ac yn hŷn o lawer, yn ogystal â dadorchuddio darganfyddiadau ysblennydd ar y safle fel y crogdlws ifori mamoth yn y llun.

Pendant wedi'i wneud o dyfiant a ffurfiodd mewn ysgithryn mamoth

Arddangosir copïau o'r esgyrn yn Amgueddfa Abertawe. Aethpwyd â'r esgyrn a llawer o'r arteffactau i Rydychen, oherwydd dywedwyd nad oedd gan Gymru amgueddfeydd addas ar eu cyfer. Mae'r sefyllfa hon yn ddadleuol, gyda nifer yn galw am ddychwelyd yr esgyrn i Gymru.

Yn 2008, defnyddiodd gwyddonwyr well technegau dyddio radiocarbon, a ddangosodd fod yr esgyrn tua 33-34,000 o flynyddoedd oed (o gyfnod llai oer yn ystod y rhewlifant diwethaf), gan wneud y 'Lady Goch' yn un o'r enghreifftiau hynaf o gladdedigaeth seremonïol. yng Ngorllewin Ewrop.

Mae offer carreg ac esgyrn anifeiliaid wedi'u llosgi yn dangos y gallai fod wedi bod yn un o'r helwyr a ddefnyddiodd yr ogof dros filoedd lawer o flynyddoedd.

Mae sut y bu farw yn parhau i fod yn ddirgelwch, ond mae'r dystiolaeth yn dangos iddo gael ei gladdu yn seremonïol. Gorchuddiwyd y corff â mwclis ifori cerfiedig a'i baentio ag ocr coch wedi'i wneud o bigment craig a ddarganfuwyd ym Mae Port Eynon gerllaw, a darganfuwyd gwaith celf hefyd ar ddarnau o asgwrn mamaliaid.

Beth yw Prosiect y Fonesig Goch?

Mewn ymateb i 200 mlynedd ers y darganfyddiad, teimlai Twristiaeth Bae Abertawe fod angen mwy o waith i ddathlu stori (neu yn wir straeon) y darganfyddiad rhyngwladol pwysig hwn. Wedi'i ariannu'n hael gan Gronfa Lefelu i Fyny Llywodraeth y DU, fe wnaethom sefydlu'r Red

Lady Project i archwilio ffyrdd arloesol o ddathlu pwysigrwydd y safle hwn a chynhanes Gŵyr.

Nid yw'r ogof ei hun yn hawdd ei gyrraedd; gall fod yn eithaf peryglus. Yn ffodus, nid oes angen i chi ymweld â'r wefan mewn gwirionedd i ddysgu mwy am y Fonesig Goch a phrofi rhywfaint o'r stori. Twristiaeth Mae Bae Abertawe, mewn partneriaeth â busnesau lleol, yn rhoi nifer o wahanol weithgareddau at ei gilydd yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr gan gyfuno â Gŵyl y Fonesig Goch yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr 22 Mehefin 2024. Bydd y digwyddiad yn cynnwys bwyd, cerddoriaeth, a stondinau sy'n arddangos y cyfnod cynhanesyddol. sgiliau fel naddu fflint, chwilota, gwneud gemwaith cynhanesyddol, a phaentio ocr coch.

Eisiau cymryd rhan?

Os hoffech wirfoddoli ar gyfer y prosiect, neu os hoffech ragor o wybodaeth am weithgareddau Gŵyl y Fonesig Goch yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr (gweithdai naddu fflint, gwneud gemwaith cynhanesyddol), cysylltwch â ni yn:

info@tourismswabseabay.co.uk

<https://www.gowerheritagecentre.co.uk/>

Darnau o wialen ifori mamoth enigmatig – mae eu pwrpas yn parhau i fod yn anhysbys.

Mae Sami @WaywardPilgrimCrafts yn cynnal gweithdai gwneud gemwaith gan ddefnyddio offer cynhanesyddol yng Nghanolfan Dreftadaeth Gŵyr
:waywardpilgrimcrafts@gmail.com
07511317728